

29.10.2021

Sähkömarkkinoiden edistämisen periaatteet

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 29.10.2021. Hallitus hyväksyy nämä periaatteet joka toinen vuosi tai tarvittaessa. Nämä periaatteet koskevat kaikkia Fingrid -konsernin yhtiöitä, ellei asiayhteydestä muuta johdu.

1	Toiminnan perusta.....	1
2	Toiminnan tavoitteet.....	2
3	Toiminnan periaatteet.....	2

1 Toiminnan perusta

Sähkömarkkinoiden edistäminen sisältyy Fingridin strategiaan. Fingridin strategisena valintana on olla markkinalähtöinen. Toimimme markkinalähtöisesti kaikilla osa-alueilla, koska toimivat markkinat tuottavat kaikessa tekemisessä parhaat ja innovatiivisimmat ratkaisut.

Fingridin tehtävät ja vastuut sähkömarkkinoiden edistämässä perustuvat Suomen ja Euroopan unionin lainsäädäntöön. Lisäksi toimintaa viitoittavat Suomen ilmastotavoitteet, Suomea sitovat kansainväliset ilmastositoumukset, Suomen energia- ja ilmastostrategia sekä Euroopan komission ilmastotavoitteita ja energia-alaa koskevat strategiat.

Sähkömarkkinalain perusteella Fingrid on asetettu järjestelmävastaavaksi kantaverkonhaltijaksi. Osana järjestelmävastuuta sen on ylläpidettävä, käytettävä ja kehitettävä sähköverkkoon ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille sähkömarkkinoille sekä Euroopan unionin sähkön sisämarkkinoille voidaan turvata.

Sähkön sisämarkkina-asetus (EU 2019/943) velvoittaa Fingridiä tekemään yhteistyötä sekä ENTSO-E:ssä että alueellisesti sähkön sisämarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi ja osallistumaan markkina-, käyttö- ja liityntäverkkosääntöjen sekä niissä säädettyjen ehdotusten laatimiseen ja täytäntöönpanoon. Asetus (EU 1227/2011) energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta koskee kaikkia tukkutason energiatuotteilla kauppaa käyviä tai niistä tarjouksia tekevät tahoja ja asettaa rekisteröinti- ja raportointivelvoitteita säätöenergia- ja tasesähkökaupalle ja sen valvonnalle.

Suomen hallitus on asettanut tavoitteekseen, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Tavoitteen saavuttamista edesautetaan muun muassa nopeuttamalla päästövähennystoimia. Hiilineutraalisuustavoitteen saavuttaminen ja mahdollistaminen on otettava huomioon sähkömarkkinoiden edistämisen näkökulmasta.

Sähkömarkkinoiden edistämiseen vaikuttavat myös Euroopan komission julkistamat Euroopan energiajärjestelmän kehittämistä linjaavat strategiat, joita ovat esimerkiksi energiasektoreiden kytkemistä toisiinsa eli sektori-integraatiota, vedyn roolia energiemarkkinoilla sekä avomerellä tuotettavaa uusiutuvaa energiaa koskevat strategiat.

29.10.2021

2 Toiminnan tavoitteet

Fingridin strategisena tavoitteena on luoda alusta puhtaalle sähköjärjestelmälle. Fingrid uudistaa sähkömarkkinoita ja niiden sääntöjä, jotta tuotanto ja kulutus löytävät jatkossakin tasapainon tehokkaasti ja kustannustehokas ja hyvän käyttövarmuuden säilyttävä siirtyminen puhtaaseen sähköjärjestelmään on mahdollista.

Sähkömarkkinoiden edistämisen tavoitteena on tehokkuuden sekä terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun edistäminen sähkömarkkinoilla. Fingrid ottaa sähkömarkkinoita edistäessään huomioon asiakkaidensa tarpeet sekä Suomen kilpailukyvyyn ja kokonaisuuden.

Eurooppalaiset sähkömarkkinat perustuvat tarjousalueisiin, joiden sisällä sähkön hinta on sama ja sähkökauppaa voi käydä ilman siirtokapasiteetin varaamista. Suomi on yksi tarjousalue, minkä ansiosta sähkön hinta läpi koko maan on sähkömarkkinoilla aina yhtenäinen. Sähkömarkkinoiden edistämisen tavoitteena on varmistaa edellytykset Suomen pysymiselle yhtenä sähkökaupan tarjousalueena.

Sähkön siirtoverkon ja siihen liittyvien rajayhdysjohtojen kautta Fingrid yhdistää Suomen osaksi eurooppalaisia sähkömarkkinoita ja tarjoaa asiakkailleen pääsyn yhteisille eurooppalaisille markkinapaikoille. Fingrid tarjoaa markkinoiden käyttöön mahdollisimman suuren siirtokapasiteetin kantaverkon käyttövarmuutta vaarantamatta.

Fingrid luo edellytyksiä markkinaehtoisille ja asiakaskeskeisille sähkömarkkinaratkaisuille niin, että sähkön hinta ohjaa tuotantoa, kulutusta ja varastointia. Tavoitteena on vahvistaa sähkön reaaliaikaisen markkinahinnan ohjaavaa vaikutusta tiivistämällä tukku- ja vähittäismarkkinoiden välistä yhteyttä. Fingrid parantaa loppuasiakkaiden ja hajautettujen resurssien osallistumismahdollisuuksia sähkömarkkinoille käymällä aktiivista dialogia toimijoiden kanssa, kehittämällä markkinasääntöjä ja tiedonvaihtoa sekä luomalla digitalisaatiota hyödyntäen markkinoita tukeva toimintaympäristö.

Sähköjärjestelmän muutoksen edetessä Fingridin tavoitteena on edistää sellaisia markkinaratkaisuja, jotka luovat riittävät edellytykset sähkön toimitusvarmuudelle eli energian ja tehon riittävyydelle.

3 Toiminnan periaatteet

Fingrid noudattaa toiminnassaan vastuullisuuden periaatetta ja osa yhtiön vastuullisuustyöstä liittyy sähkömarkkinoiden edistämiseen, jolle on asetettu mitattavia tavoitteita.

Fingrid tarkastelee sähkömarkkinoiden edistämistä, käyttövarmuuden hallintaa ja siirtokapasiteetin varmistamista kokonaisuutena. Tilanteissa, joissa sähkömarkkinoiden edistäminen ja käyttövarmuuden hallinta ovat keskenään ristiriidassa siten, että käyttövarmuus vaarantuu, käyttövarmuuden hallinta on etusijalla. Käyttövarmuuden hallintaa sekä sähkömarkkinoiden pelisääntöjä kehitetään siten, että ristiriitatilanteet voidaan mahdollisimman pitkälle välttää. Sähköjärjestelmän tehotasapainoa uhkaavissa operatiivisissa tilanteissa Fingrid turvautuu järjestelmävastaavan oikeuksiin vain, jos tilannetta ei pystytä ratkaisemaan markkinaehtoisin keinoin.

29.10.2021

Sähkömarkkinoiden edistämiseksi tarkastelunäkökulma on yleensä eurooppalainen ja markkinoiden yhtenäisyyttä edistävä. Arvioidessaan vaihtoehtoisia markkinaratkaisuja Fingrid ottaa tarkastelussa huomioon myös Suomen edun. Fingrid vaikuttaa eurooppalaiseen markkinaratkaisuihin tärkeäksi katsomissaan asioissa ja niitä käsittelevissä yhteistyöorganisaatioissa. Alueellisissa asioissa sähkömarkkinoiden edistämisen toimenpiteet kohdistuvat pohjoismaiselle ja Baltian kapasiteetinlaskenta-alueille ja jatkossa enenevässä määrin koko Itämeren alueen sähkömarkkinoille niiden yhtenäisyyttä edistäen. Toiminnalla tavoitellaan alueellisen yhdentymisen lisäämistä markkinoilla.

Fingrid edistää tasapuolisesti koko markkinoiden toimintaa asettamatta yksittäisen teknologian, toimijan, toimijaryhmän tai sähköpörssin etua toisen edelle. Fingridin toimii hyvässä yhteistyössä ja avoimessa vuorovaikutuksessa markkinatoimijoiden ja kaikkien sidosryhmien kanssa.

Sähkömarkkinoiden kehityksessä tavoitellaan sähkön tehokasta ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa hinnanmuodostusta kaikilla markkinapaikoilla. Jos hinnanmuodostusta rajoitetaan, tulee rajoitusten perustua hyväksytyihin eurooppalaisiin menetelmiin niin vuorokausimarkkinoilla, päivänsisäisillä markkinoilla kuin säätösähkömarkkinoilla.

Siirtoverkkoa käytetään, ylläpidetään ja kehitetään vastuullisesti ja ennakoivasti markkinoiden tarpeita vastaavasti kokonaistaloudellisuus sekä ympäristö- ja luontoarvot huomioiden. Tavoitteena verkon kehittämisessä on, että siirtoverkkoon ei synny rakenteellisia pullonkauloja, jotka edellyttäisivät Suomen jakamista tarjousalueisiin. Verkkoinvestointien lisäksi siirtokapasiteetin kehittämisessä hyödynnetään erilaisia sähkömarkkinoilla tarjolla olevia joustavia resursseja. Sähkömarkkinahyöty otetaan huomioon arvioitaessa verkkoinvestointien ja joustoratkaisujen kannattavuutta. Niin ikään sähkönsiirron keskeytysten toteuttamisessa otetaan huomioon sähkömarkkinavaikutukset.

Fingrid antaa markkinoille mahdollisimman suuret siirtokapasiteetit. Ne määritellään objektiivisten ja läpinäkyvien periaatteiden ja laskentamenetelmien mukaan. Kapasiteetit osoitetaan niille markkinapaikoille, joilla niiden kokonaistaloudellinen hyöty kulloinkin on suurin. Keskeytystilanteissa vastakauppaa käytetään tarvittaessa ylläpitämään siirtokapasiteettia, mikäli se on kokonaistaloudellisesti tehokasta.

Fingrid ylläpitää ja kehittää tehokkaasti toimivia markkinapaikkoja reservien hankintaan. Fingrid mahdollistaa suomalaisten sähkömarkkinatoimijoiden tehokkaan osallistumisen kansallisille, pohjoismaisille ja eurooppalaisille reservimarkkinoille.

Markkinasääntöjä kehitetään siten, että markkinoille tulon kynnys on mahdollisimman matala. Markkinaosapuolille annetaan mahdollisuus käydä sähkökauppaa toimitushetken alkuun saakka. Markkinaosapuolien reaaliaikainen säätö hyväksytään, mikäli se ei vaaranna käyttövarmuutta.

Fingrid vastaa siitä, että taseselvitys valmistellaan luotettavasti ja nopeasti, niin että selvittämättä jääneen sähkön määrä on mahdollisimman pieni.

Fingrid julkaisee luotettavasti ja ajantasaisesti käytössään olevaa julkista markkinoihin liittyvää tietoa. Fingrid kehittää ja tarjoaa kustannustehokkaasti vähittäis- ja tukkumarkkinoiden tiedonvaihtopalveluita. Fingrid kehittää vähittäismarkkinoiden keskitettyä tiedonvaihtoratkaisua datahubia tiiviissä yhteistyössä toimialan kanssa.

29.10.2021

Sähkömarkkinoiden edistäminen aiheuttaa yhtiölle kustannuksia, jotka katetaan pääosin kantaverkkomaksuilla. Kustannusten on oltava kohtuullisia suhteessa toiminnalla saata-vaan kokonaistaloudelliseen hyötyyn. Markkinoita palvelevien investointien ja rajakapasi-teen käytettävyyttä parantavien toimenpiteiden rahoittamiseen voidaan käyttää pullon-kaulatuloja. Osa yhtiön markkinapalveluista kuten tase-, alkuperätakuu- ja vähittäismark-kinoiden tiedonvaihtopalvelut rahoitetaan palvelun käyttäjille kohdistettavilla palvelumak-suilla.